

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Ured glavnog tajnika

Broj: SuT- T-22/2009-11
Zagreb, 17. studenoga 2009.

PRIOPĆENJE
SA 11. SJEDNICE USTAVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE
održane 17. studenoga 2009.

Ustavni sud Republike Hrvatske održao je 17. studenoga 2009. jedanaestu javnu sjednicu u tekućoj godini na kojoj je odlučivao o ustavnosudskim predmetima u povodu zahtjeva i prijedloga za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom Zakona o posebnom porezu na plaće, mirovine i druge primitke ("Narodne novine" broj 94/09., u daljnjem tekstu: ZoPPPM) /predmeti U-I-3820/2009, U-I-3826/2009 i dr./

Ustavni sud donio je Odluku kojom je:

I. Odbio zahtjev za ocjenu suglasnosti s Ustavom članka 1. stavka 1., članka 3. i članka 5. stavka 1. ZoPPPM-a.

II. Nije prihvatio prijedloge za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom ZoPPPM-a.

III. Utvrdio da je ZoPPPM u suglasnosti s člankom 14. Ustava od dana njegova stupanja na snagu (1. kolovoza 2009.), koja je suglasnost pravna posljedica stupanja na snagu Zakona o posebnom porezu na primitke od samostalne djelatnosti i ostale primitke ("Narodne novine", broj 119/09., u daljnjem tekstu: ZoPPPSD).

IV. Obvezao Vladu Republike Hrvatske da u okviru svojih ustavnih ovlasti:

a) u razdoblju do 31. prosinca 2010. prati i stalno ispituje daljnje postojanje nužne potrebe za posebnim porezom u obliku uvedenom ZoPPPM-om i

b) predloži Hrvatskom saboru usklađivanje posebnog poreza ovisno o padu intenziteta gospodarske krize u Republici Hrvatskoj u razdoblju do 31. prosinca 2010., odnosno njegovo ukidanje i prije tog roka.

V. Odredio da u slučaju iz točke IV. b) izreke mora biti osigurana porezna jednakost poreznih obveznika obuhvaćenih ZoPPPSD-om s poreznim obveznicima obuhvaćenim ZoPPPM-om.

U provedenom postupku Ustavni je sud ocijenio sljedeće:

a) Nesuglasnost s Ustavom samo pojedinih odredbi ZoPPPM-a i, sukladno tome, njegovo djelomično ukidanje - kako je to istaknuto u zahtjevu podnositelja i u određenom broju prijedloga - nije moguća, jer se kod obuhvatnog poreznog predmeta kao što je ZoPPPM praktično ne može pronaći formulacija kojom bi se neosporeni dio razgraničio od osporenog dijela zakona.

b) Stupanjem na snagu ZoPPPSD-a (1. listopada 2009.) otklonjen je ozbiljan prigovor neustavnosti ZoPPPM-a koji bi - da je opstao - morao dovesti do utvrđenja nesuglasnosti osporenog ZoPPPM-a s člankom 14. Ustava i njegova ukidanja.

c) ZoPPPM ne uvažava načelo prema kojem iznos dužnog poreza ne smije biti veći od iznosa povećanja porezne osnovice koji je doveo do oporezivanja. Stoga je teret snošenja posebnog poreza nejednako raspodijeljen u graničnom području, na prijelazima platnih razreda, to jest među skupinama poreznih obveznika čija je visina primanja granična u smislu članka 5. ZoPPPM-a. Taj porezni teret, međutim, nije prekomjerman ni za jednu skupinu adresata ZoPPPM-a, pa ni za one adresate primanja kojih ulaze u granično područje na prijelazu platnih razreda, jer i njima, nakon plaćanja posebnog poreza, ostaju primanja u iznosu od 2.940,80 kuna, dakle primanja iznad 2.800,00 kuna koliko iznosi visina zakonom zajamčene minimalne plaće. Postojanje eventualnog prekomjernog poreznog opterećenja navedenih adresata ZoPPPM-a u pojedinim konkretnim slučajevima Ustavni sud ne isključuje, ali se ta prekomjernost može ispitati samo u svjetlu osobitih okolnosti svakog konkretnog slučaja. U tim bi se postupcima zaštite pojedinačnih ljudskih prava onda primjenjivala i mjerila koja je s aspekta zaštite ljudskih prava ustanovio Europski sud u svojoj praksi, vezujući ih uz članak 3. Konvencije (prvi dio rečenice članka 23. stavka 1. hrvatskog Ustava).

d) Posebno značenje koje ZoPPPM ima za stabilnost javnih rashoda Republike Hrvatske trenutno ima prednost pred zahtjevima za ostvarenjem apsolutne jednakosti i pravednosti u ubiranju posebnog poreza. Privremeno ubiranje posebnog poreza zasnovano je na kvalificiranom javnom interesu, pa pojedine razlike koje ZoPPPM stvara među svojim adresatima, iako podložne kritici, ne dosižu stupanj zbog kojeg bi se taj zakon u ovom trenutku mogao proglasiti nesuglasnim s Ustavom.

e) Iz navedenog slijedi da poseban porez uveden ZoPPPM-om može u postojećem obliku biti privremeno zadržan u pravnom poretku Republike Hrvatske.

Krajnja vremenska granica do koje je dopušteno važenje ZoPPPM-a, a time i ubiranje posebnog poreza (31. prosinca 2010.) razumno je postavljena, a Vlada Republike Hrvatske i unutar tog razdoblja ima obvezu pratiti i stalno ispitivati daljnje postojanje nužne potrebe za njegovom opstojnošću radi njegova eventualnog modificiranja ili ranijeg ukidanja.

f) ZoPPPM-om se ne narušava i ne ograničava poduzetnička i tržišna sloboda poduzetnicima-isplatiteljima niti se njime utječe na njihovo sudjelovanje u gospodarskim odnosima. ZoPPPM-om se ne dira u pravo poduzetnika - isplatitelja plaća na samostalno određivanje plaća neovisno o tome je li riječ o određivanju plaća na način propisan Zakonom o radu ili Zakonom o trgovačkim društvima.

g) Privremena obustava usklađivanja rasta mirovina, propisana ZoPPPM-om, nije mjera koja bi bila nesuglasna Ustavu, jer ima legitiman cilj u javnom ili općem interesu. Ona vodi zadržavanju postojeće visine mirovina u slučaju smanjenja bruto plaća svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj i smanjenja potrošačkih cijena, o kojima ovisi utvrđivanje aktualne visine mirovina.

h) ZoPPPM je donesen većinom glasova svih zastupnika Hrvatskog sabora, pa nije bilo potrebe da se u ovom ustavnosudskom postupku posebno ispituje je li ZoPPPM organski zakon ili ne.

i) Odnos između Zakona o mirovinskom osiguranju i ZoPPPM-a odnos je općeg i posebnog zakona koji se treba sagledavati u skladu s načelom "*lex specialis derogat legi generali*".

j) ZoPPPM prihvaća opće načelo oporezivanja dohotka koje je propisano Zakonom o porezu na dohodak (tzv. načelo blagajne). Posebnim porezom oporezovale su se plaće, mirovine i drugi primici za srpanj 2009. (prije njegova stupanja na snagu 1. kolovoza 2009.), ali plaće, mirovine i drugi primici koji će se ostvariti u prosincu 2010., a koji će se isplatiti u siječnju 2011. ili kasnije neće podlijevati tom oporezivanju, čime je osigurana ravnoteža u razdoblju obračunavanja i plaćanja posebnog poreza. Stoga ZoPPPM ne djeluje povratno na način koji bi bio zabranjen člankom 89. stavkom 4. Ustava.

Na temelju navedenih ocjena Ustavni sud je donio odluku kako je to prethodno navedeno.

Odluka je donesena većinom glasova sudaca Ustavnog suda, a dvojica sudaca Ustavnog suda najavila su izdvojena mišljenja.

Odluka će biti objavljena na internetskim stranicama Ustavnog suda (www.usud.hr).

Odluka Ustavnog suda zajedno s izdvojenim mišljenjima će biti objavljena u „Narodnim novinama“ u skladu s mjerodavnim odredbama Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske („Narodne novine, broj 99/99, 29/02 i 49/02 – pročišćeni tekst).

**Mr. sc. Teodor Antić, v.r.
glavni tajnik**